

ОСОБЛИВОСТІ АНТИМОНОПОЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Гармонійний розвиток та побудова правової держави залежать від уміння організувати захист її економічних інтересів. Згідно зі ст. 42 Конституції України держава забезпечує захист конкуренції в підприємницькій діяльності. Не допускається зловживання монополією на ринку, неправомірне обмеження конкуренції і недобросовісна конкуренція. Види монополій визначаються законом. Вимоги цієї статті Конституції — фундамент, на якому тримається вся система захисту конкуренції в Україні [1]. Антимонопольна політика є системою законів, з одного боку, що забороняють певні види здійснення підприємницької діяльності, які стримують конкуренцію (наприклад, змова з метою фіксації цін), з іншого — системою законів, що обмежують діяльність таких існуючих ринкових структур, як монополії і олігополії, які явно можуть стримувати торгівлю і зловживати своєю ринковою владою [2]. Антимонопольна політика не має на меті ліквідацію чи заборону крупних монопольних утворень, тому основне завдання полягає у тому, щоб поставити її під державний контроль, усунути можливість зловживань монопольним становищем. Можна назвати такі дві основні форми боротьби з монополіями: 1) попередження створення монополій; 2) перешкоджання використанню монопольної влади [3]. Причиною появи антимонопольних законів у сучасному вигляді стала боротьба окремих груп з інтенсивною конкуренцією. Про масштаби монополізму в нашій країні поки що доводиться говорити, оперуючи наближеними цифрами. В економіці України більш як 50% державних підприємств (присутність у 15 із 28 секторів), підприємств, пов'язаних з політично заангажованими постатями або олігархами — 60%, що ускладнює роботу антимонопольної політики. Слід зауважити, що економіка України сконцентрована в руках влади та олігархату. Україна є монополістом в СНД з видобутку та збагачення титанової сировини, а також монопольно виробляє такі рідкісноземельні метали, як цирконій, гафній, ніобій, трихлорсилан, монокристалічний кремній. Найбільш змонополізованими в Україні є ринки машинобудування — 97,7%, медичної промисловості — 75,7%, хімічної та нафтохімічної промисловості — 68,9%, металургії — 44,9% [5]. Отже, антимонопольна політика це система законів, що стримують конкуренцію та обмежують діяльність таких ринкових структур, як монополії і олігополії, з метою стримання і зловживання своєю ринковою владою. Таким чином, антимонопольний комітет — це основний регулятор у країні, завдання якого — захист конкуренції, стабільний розвиток і забезпечення сталості економіки.

Література: 1. Закон України «Про захист економічної конкуренції» Електронний ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>, 2. Закон України «Про Антимонопольний комітет України» Електронний ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text>, 3. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. - 2018. - Вип. 33. - С. 107-110. - Електронний ресурс: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2018_33_30, 4. Антимонопольна діяльність: підручник / В.Д. Лагутін, Л.С. Головка, Ю.І. Кречул та ін.; за ред. проф. В.Д. Лагутіна. — К.:КНТЕУ, 2005. — 580 с., 5. Чернелевська О.Л. Конкурентне законодавство України: формування, зміст та розвиток: монографія. — К., 2006. — 216 с.